

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ НАУКОВОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ТЕХНІЧНИХ ВИШАХ

(Нечипоренко А.Ф, канд. філол. н., доцент)
КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ, Україна

На сьогодні українська наука твердо переконана в тому, що «перед державою та суспільством науковець відповідає за якість своїх публікацій так само, як і за якість своїх досліджень. Будь-яка мовна помилка, стилістична невправність, недоопрацьованість тексту – це неповага до читачів... Відповідає науковець і за розвиток літературної мови загалом...виступає охоронцем її цілісності, краси й чистоти, чинником її подальшого поступу» [1, с. 19]. Мовна якість наукового матеріалу, зокрема правильність, є так само важливою, як і зміст, оскільки впливає і на його теоретичну й практичну його сутність, презентує самого науковця.

Розглянемо методи і прийоми вивчення основ культури наукового мовлення на заняттях з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Програмою курсу передбачено лекційні та практичні заняття для розгляду питань щодо ознак наукового стилю в цілому, а також мистецтва написання академічних текстів з огляду на ключові позиції академічної культури та академічної доброчесності. На сьогодні, на нашу думку, важливим є: 1) ознайомлення студентів з кращими зразками академічного письма, зокрема в царині науково-технічного дискурсу, що сприятиме формуванню мовної компетентності майбутнього фахівця; 2) розгляд сучасної проблеми, відомої під назвою «наукового жаргону», та пошук шляхів удосконалення якості наукових видань. Прикладом опрацювання цього матеріалу може бути презентація, укладена за матеріалами монографії «Світло і тіні наукового стилю» П.О. Селігея. Головним завданням такої презентації буде для студентів схарактеризувати ознаки наукового жаргону, а також довести, що «антиподом жаргону є стилістично довершений науковий текст. Він не лише забезпечує повноцінне засвоєння інформації, а й підтримує увагу читача, справляє інтелектуальний вплив, змінює погляди та переконання. Щоб створити такий текст, автор має дотримуватися комунікативних якостей, пильнувати стильові норми, уникати стильових помилок, що заважають швидко й однозначно розуміти написане» [2]. Корисним стане опрацювання самих текстів, дібраних викладачем за спеціалізацією майбутніх фахівців, та укладання словника типових помилок у науковому тексті на різних рівнях мовної системи.

На шляху формування знань про академічну доброчесність та відповідальність автора за якість своєї роботи позитивно зарекомендувала себе співпраця з університетською бібліотекою, де студенти мають змогу безпосередньо ознайомитися з роботою програм щодо вияву плагіату в дипломних та курсових проектах та наукових статтях, що публікуються в університетських часописах; також отримати інформацію про міжнародні стилі оформлення списку наукових публікацій. Доцільним у вивченні теми стане

науково-навчальна дискусія про різновиди прояву недоброчесності в різних сферах діяльності та шляхи подолання цього явища.

Отже, важливим завданням на заняттях з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування системи знань та вмінь студентів у сфері наукової комунікації з використанням сучасних методів та прийомів, що сприятимуть глибшому засвоєнню основних понять теми та правильному оформленню наукового-навчального матеріалу (стаття, курсова робота, реферат) самостійно.

Література:

1. Селігей П.О. Науковець та його мова/ П.О. Селігей.// Українська мова. – 2012. – №4. – С.18-28.
2. Селігей П.О. Світло і тіні наукового стилю/ Пилип Селігей. – К.: Видавничий дім «Києво -Могилянська академія», 2016. – 627 с.